

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Gila Pál ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Dr. Kardkovács és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Kardkovács Kolos) ügyvéd által képviselt Dr. I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe) I.r. és II.r.alperes neve (II.r. alperes címe) II.r. alperesek ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. november 18.-án kelt 6.UP.633.472/2005/64. számú ítéletével szemben a felperes által 65. és 66. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett részét részben megváltoztatja, és kötelezi az I. és II. r. alpereseket, hogy egyetemlegesen 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 1.845.148 (azaz egymillió-nyolcszáznegyvenötezer-száznegyvennyolc) Ft-ot, valamint ennek 2002. október 7-étől 2004. december 31-ig évi 11%-os, 2005. január 1-jétől a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

Az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó rendelkezését a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 651.100 (azaz hatszázötvenegyezer-száz) Ft kereseti illeték körében részben megváltoztatja, és abból az I. és a II. r. alperes köteles egyetemlegesen az állam külön felhívására 110.000 (azaz száztízezer) Ft-ot megfizetni. Az ezt meghaladó kereseti illetéket az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy az I. és a II. r. alperesnek 15 nap alatt 200.000 (azaz kettőszázezer) Ft másodfokú eljárási rész költséget fizessen meg.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt 651.100 (azaz hatszázötvenegyezer-száz) Ft fellebbezési illetékből az I. és II. r. alperes egyetemlegesen 110.000 (azaz száztízezer) Ft-ot köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, az ezt meghaladó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a felperes arra irányuló módosított keresetét, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 10.684.839 Ft vállalkozói díj, ezen összeg után 2002. október 7.-től a kifizetés napjáig járó törvényes kamatai és a perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 250.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 651.100 Ft kereseti illetéket és az állam által előlegezett 419.940 Ft szakértői díjat az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy 2001. május 1.-jén vállalkozási szerződés jött létre az I. és II.r. alperesek, mint megrendelők és a S Építőipari Vállalkozás, mint vállalkozó között. A vállalkozónak a Sz ... alatti tetőtér beépítéses lakóépület átalakítását, bővítését kellett elvégeznie az építési engedélyezési tervdokumentációban, és a szerződés N1 számú mellékletében foglalt műszaki tartalommal, a N2 mellékletben foglalt ütemezéssel 26.500.000 Ft + ÁFA átalányáron 2001. december 15.-ig. A felek a szerződésben rögzítették, hogy az építető részéről P J, a vállalkozó részéről felperes neve jogosult az építési naplóba bejegyzést tenni. A felek rögzítették a szerződésben azt is, hogy a vállalkozó a műszaki szükségességből felmerülő pótl- és többletmunkát haladéktalanul köteles elvégezni függetlenül a szerződéses állapottól. Rögzítették, hogy a szerződés tartalmazza a felek teljes és kizárólagos tárgybani megállapodását és helyettesíti a felek között a szerződést megelőzően létrejött minden szóbeli vagy írásbeli megállapodást. A felek a szerződésben kikötötték a Ptk. és a hatályon kívül helyezett 7/1978.(II.1) MT rendelet szabályainak alkalmazását is.

A S Építőipari Vállalkozás a felperes, mint egyéni vállalkozó egyéni cége volt.

Az építési engedély 1999. december 29.-én lett jogerős. 2001. október 8.-án az építésügyi hatóság a tervtől való eltérés miatt megtiltotta az építést. A továbbépítési és fennmaradási engedély 2002. június 13.-án lett jogerős.

Az alperesek az eredeti megállapodásban nem szereplő munkák elvégzését is megrendelték a felperestől, melyeket a felperes építési naplóban rögzített. Így az alperesek megrendelték a szomszédos Sz köz ... alatti ház tető felújítási és csatornacseréjének munkáit is. 2002. május 20.-án a felek az építési naplóban rögzített megállapodása szerint az alperesek tartozása 3.200.000 Ft + ÁFA, az eredeti szerződésből még fennmaradó munkákért és az alperesek által megrendelt pótmunkákért. A felek megállapodtak abban is, hogy a teljesítési határidő 2002. június 30. Amennyiben a felperes 2002. július 15-ig nem fejezi be a munkát, úgy napi 20.000 Ft kötbért fizet a megrendelőknek. Az alperesek összesen 27.700.000 Ft-ot fizettek a felperesnek.

2002. július 12.-én a felperes levonult az építkezésről azzal, hogy az alperesek nem teljesítették fizetési kötelezettségüket. Az alperesek arra hivatkoztak, hogy a

felperes a megállapodás szerinti munkákat nem fejezte be, a vállalkozási szerződés szerint a vállalkozói díj 10 %-át csak a munka befejezése után kellett megfizetniük.

2002. október 7.-én a felperes számlát állított ki 38.482.339 Ft-ról. A felperes ebben feltüntette vállalkozói díjkövetelését, továbbá az általa P J részére kifizetett 890.000 Ft ÁFA-val növelt összegét, továbbá az általa igénybe vett magánszakértőnek kifizetett 78.000 Ft ÁFÁ-val növelt összegét.

Az alperesek 2002. október 15. és 2003. október 23. között több ízben felszólították a felperest a munka befejezésére és a hibák kijavítására. Az eredeti megállapodáshoz képest a tervmódosításra figyelemmel az eredeti szerződés műszaki tartalma módosult, továbbá az eredeti szerződésben szereplő egyes munkákat a felperes nem végzett el. Erre tekintettel az eredeti nettó 26.500.000 Ft átalányár 3.142.000 Ft-tal csökken. A felperes által ki nem javított hibák miatt az alperesek szavatossági igénye 381.486 Ft + ÁFA, továbbá 200.000 Ft.

A felperes által elvégzett pótmunkák vállalkozói díja nettó 1.336.701 Ft. Így módon a felperes vállalkozói díja bruttó 30.191.518 Ft. Amelyből az alperesek által kifizetett 27.700.000 Ft-ot levonva 2.491.518 Ft a felperest megillető vállalkozói díj összege. Az alpereseket 646.370 Ft megghiúsulási kötbér illeti meg.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az egyéni cég önálló, de az egyéni vállalkozó jogalanyiságától eltérő jogalanyiséga nincs, csak a vállalkozó természetes személy jogképes. A felperes, mint egyéni vállalkozó jogosult a vállalkozói díj iránti igény érvényesítésére.

Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt szakértő által előterjesztett szakvéleményt kellőképpen indokoltnak, aggálytalannak találta és azt elfogadva állapította meg a felperes által az eredeti szerződés, a tervmódosítás és a pótmunkák elvégzésére vonatkozó megállapodás alapján a felperes által ténylegesen elvégzett munka vállalkozói díját és a felperes hibás teljesítése miatt az alpereseket megillető szavatossági igény összegét.

Az elsőfokú bíróság értékelte, hogy a munka elvégzését követően nem készült állapotfelmérés, műszaki átadás-átvétel nem volt, így az alperesek megbízásából készített magánszakértői véleményben foglalt állapotfelmérés adataira támaszkodó, a perben kirendelt szakértő által készített szakvélemény megalapozott.

Az elsőfokú bíróság figyelemmel volt arra, hogy a felperes által megbízott szakértő vallomása szerint nem vizsgálta, hogy melyek azok a munkák, amelyekre nézve megállapodás létrejött és nem készültek el, nem vizsgálta a felperes által elvégzett munka minőségét sem, csupán a többlet- és pótmunkák felmérését kellett elvégeznie. Erre figyelemmel a felperes által megbízott szakértő az alperesek által megbízott magánszakértő véleményében foglalt hibás teljesítéssel kapcsolatos megállapításokra nem tudott nyilatkozni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében részletezte az általa kihallgatott tanúk vallomásait és a perben kirendelt igazságügyi szakértő megállapításait is.

Az alperesek árleszállítás címén 616.683 Ft, elmaradt munka ellenértékeként 5.386.420 Ft vállalkozói díjba való beszámítását kérték.

Az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértői véleménnyel alátámasztott összegen felüli összegre az alperesek beszámítási kifogását elutasította arra való figyelemmel, hogy alperesek nem bizonyították azt, hogy a különbözet őket megilleti. Az elsőfokú bíróság a hibás teljesítés körében utalt a Ptk. 306. § (1) bekezdés b) pontjára és a Ptk. 307. § (1) bekezdésére.

Az elsőfokú bíróság elutasította a felperesnek az általa P J részére kifizetett 890.000 Ft + ÁFA, összesen 1.112.500 Ft megfizetésére irányuló keresetét. Az elsőfokú bíróság döntését e körben arra alapította, hogy a felperes nem bizonyította azt, hogy e vonatkozásban a felperes és az alperesek között külön megállapodás létrejött volna, a felperes munkahelyi mérnökként alkalmazta P J-et, külön megállapodás hiányában ennek díja a vállalkozási szerződés átalánydíjában szerepel. P J tanúvallomására figyelemmel az elsőfokú bíróság nem látta bizonyítottnak, hogy a felperes által igényelt összeg P J, mint felelős műszaki vezető díját foglalná magában.

Az elsőfokú bíróság a felperes által megbízott magánszakértő díját az elszámolás körében figyelmen kívül hagyta arra való figyelemmel, hogy a bíróság a magánszakvélemény megállapításait a felperes perbeli nyilatkozataként a per egyéb adatai között értékelte.

Az elsőfokú bíróság elutasította az alpereseknek a nem vagyoni kártérítés jogcímén előterjesztett 500.000 - 500.000 Ft összegű beszámítási kifogását. E körben az elsőfokú bíróság döntését azzal indokolta, hogy az alperesi oldalon nem nyert bizonyítást életkörülményeiknek olyan tartós elnehezülése, amit a felperes idézett volna elő. Az elsőfokú bíróság e körben utalt a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, 318. § (1) bekezdésére és 355. § (1) bekezdésére.

Az alperesek beszámítási kifogást terjesztettek elő 9.620.000 Ft összegű késedelmi kötbér elszámolására is 2002. július 15.-e és 2003. november 8.-a közötti intervallumra a 2002. május 20.-ai megállapodás szerinti 20.000 Ft-os napi kötbérrel számolva.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a szerelvényezési munkákon kívül további, a szerződés tárgyát képező munka elvégzésére sem került sor. A szerződés szerint a munka teljes befejezésekor illette volna meg a felperest a vállalkozói díj 10 %-a. Az alperesek több ízben is felszólították a felperest a szerződésszerű teljesítésre, a hibák kijavítására, a munka átadás-átvételére és kötbér igényüket is bejelentették. A Ptk. 246. § (1) bekezdésére is figyelemmel az alpereseket 9.620.000 Ft késedelmi kötbér megilletné. Az alperesek beszámítási

kifogása folytán a kötbér a Ptk. 296. § (1) és (2) bekezdése értelmében megszűnteti az alperesek által a felperesnek fizetendő 2.491.518 Ft fizetésére vonatkozó kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 78.§ (1) bekezdésére és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésére figyelemmel határozott.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte azzal, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 2.491.518 Ft vállalkozói díj és járulécai megfizetésére. A felperes indítványt tett az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság új tárgyalás tartására, új határozat hozatalára való utasítását is kérte. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan. Arra hivatkozott, hogy az alperesek szándékosan akadályozták meg a műszaki átadás-átvétel megtörténtét, harminchárom alkalommal nem jelentek meg a megbeszélrt időpontban a részmunkák átadására. A felperes előadta fellebbezésében, hogy P J tanúvallomásaival bizonyította, hogy 2002. nyarán az épület minőségi kifogás nélkül lakható állapotban beköltözhető lett volna. Az alperesek nem kértek használatbavételi engedélyt, holott P J az ahhoz szükséges okiratot aláírta volna. A felperes által megbízott magánszakértő nem észlelt kivitelezési hibát, egyértelműen megállapította a felperesnek járó összeget. Az alperesek tagadták, hogy aláírták volna P J részére a megbízást, holott a felperes becsatolta az alperesek által aláírt erre vonatkozó megállapodást.

A felperes hivatkozott arra is, hogy az építési naplót az építőiparban általánosan elfogadott előírások szerint vezette, a szakértőnek az építési naplót el kellett volna fogadnia. A felperes megítélése szerint az alperesek kötbér igénye alaptalan, mert az alperesek mulasztásai miatt nem történt átadás-átvétel.

Az alperesek ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Az alperesek utaltak arra, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az alperesek a megbeszélrt időben ne jelentek volna meg a munka átadása-átvétele végett. Hangsúlyozták, hogy a felperes felszólításainak nem tett eleget, a hibákat sem javította ki. A felperes által megbízott magánszakértő nem vizsgált a perben releváns körülményeket. Álláspontjuk szerint P J díját a felperes nem igényelheti. Utaltak arra is, hogy az igazságügyi szakértő megállapítása szerint az építési napló vezetése nem felelt meg az előírásoknak. Az alperesek hangsúlyozták azt is, hogy az általuk érvényesített kötbérigény jogszerű.

Az alperesek a másodfokú tárgyaláson előadták, hogy az épület vizesedése a felperesi munkákkal van összefüggésben, a felperes teljesítése nem első osztályú, a tető is hullámos. A 43/A/1. alatt csatolt árajánlatban foglalt szigetelési munkák elvégzésére nem került sor, az ahhoz szükséges tervek sem készültek el.

A fellebbezés részben alapos az alábbiak szerint:

Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, a felek által felajánlott bizonyítást teljes körűen lefolytatta, az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt a felek akként nyilatkoztak, hogy további bizonyítási indítványuk nincs. Mindezekből az következik, hogy a Pp. 252. § (1), (2) illetve (3) bekezdésében foglalt feltételek nem állnak fenn, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nincs ok.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az egyéni cégnek nincsen perbeli jogképessége, a felperes, mint egyéni vállalkozó jogosult a vállalkozói díj érvényesítésére. Az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény 15. § (2) bekezdése szerint az egyéni cég nem jogi személy. Az egyéni cég által kötött megállapodás alapján az egyéni vállalkozó válik jogosítottá, illetve kötelezetté. A Pp. 48. §-a értelmében az egyéni cég nem perelhet és nem perelhető, mert hiányzik a perbeli jogképessége. Az egyéni vállalkozó, mint természetes személy a Ptk. 8. § (1) bekezdése értelmében jogképes és a Pp. 48. § szerinti perbeli jogképessége is van.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg a felperes javára elszámolható vállalkozói díj összegét. E körben figyelemmel volt a felek előadására, a becsatolt okiratokra, a felek megállapodásaira, a tanúk vallomására, értékelte a felek által beszerzett magánszakértői véleményeket, mint a feleknek a szakmai kérdésekben tett előadását és figyelembe vette a perben beszerzett szakértői véleményt, mely teljes egészében indokolt, következetes és ellentmondás mentes. Az igazságügyi szakértő helytállóan indult ki az eredeti szerződésben foglalt átalányár összegéből, helyesen ejtette meg azt az elszámolást is amely azon alapszik, hogy a tervmódosítás folytán mennyiben változott az eredeti szerződés műszaki tartalma, az eredeti szerződésben foglalt mely munkákat nem végzett el a felperes. A szakértő helytállóan a Ptk. 403. § (4) bekezdésében foglalt szabálynak és a bírói gyakorlatnak megfelelően határozta el a többletmunkát a pótmunkától, helytállóan csak a pótmunkákért járó díjazást számolta el, a többletmunkák díját figyelmen kívül hagyta.

A Ptk. 402. § és a Ptk. 389. § a hibás teljesítés körében a szerződés megkötésekor hatályban volt Ptk. 305. § (1) bekezdése, 306. § (1) bekezdése és 307. § (1) bekezdése alapján helyes a szavatossági igény figyelembe vétele is.

A bizonyítékokból tehát az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperest megillető vállalkozói díj összege 30.191.518 Ft, amelyből nem vitásan az alperesek 27.700.000 Ft-ot fizettek ki, tehát a felperesnek járó vállalkozói díj összege 2.491.518 Ft.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a felperes által megbízott magánszakértői véleményt az egyéb bizonyítékokkal való összevetés során. A magánszakértő vallomásából aggálytalanul állapítható meg, hogy nem vizsgálta sem az eredeti szerződéshez képest elmaradt munkák körét, sem a felperes által elvégzett munkák minőségét, illetve azt sem, hogy a felperes kivitelezése következtében keletkeztek-e

hibák vagy sem. Téves tehát a felperesnek a fellebbezésében foglalt arra való hivatkozása, hogy a magánszakértő nem észlelt kivitelezési hibát, s hogy egyértelműen megállapította a felperes részére járó vállalkozói díjat. A magánszakvélemény a felperes díjaként olyan munkák ellenértékét is elszámolta, amely a Ptk. 403. § (3) bekezdése és a bírói gyakorlat értelmében nem pótmunkának, hanem többletmunkának minősül, a többletmunka díját pedig az átalányár tartalmazza, annak díját a felperes az átalányáron felül nem igényelheti. A perben kirendelt szakértő az építési naplóval kapcsolatban is helytálló megállapításokat tett, így a felperes érvelése e körben is helytelen.

Az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes keresetét a műszaki vezető részére kifizetett díjjal kapcsolatban. Helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes nem bizonyította, hogy közte és az alperesek között erre vonatkozóan külön megállapodás létre jött volna. P J vallomása szerint felperessel állapodott meg, hogy „munkahelyi mérnökként” irányítja az építkezést, ezért kapta a díját, az alperesekkel a műszaki vezetés ellátásáért díjat nem kapott. Önmagában az, hogy az építésügyi hatósághoz műszaki vezetőként is bejelentették P J-et, még nem ad alapot arra, hogy a felperes az alperesekkel szemben díjigényt érvényesítsen. Nem támasztja alá a felperes keresetét az építési szerződés megkötésekor hatályos 51/2000.(VIII.9.) FVM együttes rendelet 8. §-a és a 46/1997.(XII.29.) KTM rendelet 19. § (1) bekezdése sem.

Az alperesek a perben hivatkoztak arra, hogy a felperes hibás teljesítése következtében szigetelési hibák, hiányosságok miatt az épület vizesedik. E körben az alperesek 43/A/1. alatt árajánlatot is csatoltak. Ennek kapcsán a perben kirendelt igazságügyi szakértő megállapította, hogy a szigetelési hiba vizsgálatához feltárásra, tervezésre lenne szükség, az árajánlatban foglalt javítási költség összege túlzott.

Az elsőfokú eljárásban az alperesek további bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, tervek nem készültek, feltárás nem volt, akként nyilatkoztak, hogy további bizonyítási indítványuk nincs. Az alperesek fellebbezést sem terjesztettek elő az elsőfokú ítélettel szemben. A Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt szabály értelmében emiatt a másodfokú eljárásban a bizonyítás lefolytatására nem kerülhetett sor.

Az elsőfokú bíróság is helytállóan vont le arra következtetést, hogy az alpereseket terhelte volna a hiba tényének, mértékének és a javítási költség összegének a bizonyítása és az igazságügyi szakértői véleményben elszámolt szavatossági igényen túlmenő hibás teljesítést az alperesek nem bizonyítottak (Pp. 164. § (1) bekezdés).

A felperes alaptalanul hivatkozott a perben az alperesek, mint jogosultak késedelmére azzal összefüggésben, hogy harminchárom alkalommal nem jelentek meg átadás-átvétel végett, továbbá, hogy fizetési késedelembe estek volna. A felperes nem bizonyította a perben, hogy akár az egyes részszolgáltatások, akár a

vállalt munkák teljes befejezését követő műszaki átadás-átvétel időpontját kitűzte volna, amelyen az alperesek a vállalkozó felhívása ellenére sem jelentek volna meg.

Az igazságügyi szakértő vélemény, a tanúvallomások és a felek előadása alapján egyértelmű következtetés vonható le arra, hogy a felperes 2002. július 12.-én úgy vonult le a helyszínről, hogy az általa vállalt munkákat és pótmunkákat teljesen befejezte volna. A felperes több olyan hibával, hiánnyal hagyta abba a munkavégzést, amelyek akadályozták az épületek rendeltetésszerű használatát.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a felek szerződése értelmében az alperesek jogosultak voltak a vállalkozói díj 10 %-ának visszatartására a teljeskörű befejezés időpontjáig, továbbá a Ptk. 306. § (5) bekezdése értelmében hibás teljesítés esetén a jogosult az ellenszolgáltatás arányos részét a kijavításig vagy a kicserélésig visszatarthatja.

Tévesen hivatkozott a felperes fellebbezésében arra is, hogy P J tanúvallomásával bizonyította volna, hogy 2002. nyarán az épület minőségi kifogás nélkül lakható állapotban beköltözhető lett volna. P J tanúvallomásából az állapítható meg, hogy az ő álláspontja szerint feladata csak az épület szerkezetkész állapotba hozatalának időpontjáig volt, a különböző szakipari munkát végző személyektől a munka mennyiségi és minőségi átvétele azonban nem tartozott a feladatai közé. A tanúvallomásból tehát nem vonható következtetés arra, hogy a felperes a munkaterületről való levonulásának időpontjáig maradéktalanul elvégezte volna az általa vállalt munkákat.

A 8/A. alatt csatolt építési napló I/22. oldalán 2002. június 30.-i bejegyzés szerint a felek késedelmi kötbért 2002. július 15.-től kezdődően kötöttek ki. Vagyis ezen határidőt nem póthatáridőnek tekintették, amely a késedelem következményei alól nem mentesít, hanem a teljesítési határidőt módosították, vagyis a késedelem ekkor állt volna be, ha a felperes korábban nem áll el. A felperes azonban ezt megelőzően - 2002. július 12.-én - levonult az építkezésről, így a felperes ráutaló magatartással elállt a szerződéstől, anélkül azonban, hogy a szerződéstől való elállásra az előbbiek szerint jogszabálynál vagy szerződésnél fogva jogosult lett volna. A felperes e magatartása folytán a szerződés teljesítése megghiúsult a felperesnek felróható okból (Ptk. 312. § (2) bekezdés). Ebből következik továbbá az is, hogy a szerződés megghiúsulása miatt a szerződés megghiúsulását követő időre késedelem miatti kötbér nem jár, az fogalmilag kizárt. A szerződés megghiúsulása esetére a Ptk. 312. § (2) bekezdése alapján a jogosult kártérítést, illetve a szerződésben kikötött 7/1978.(II.1) MT rendelet szerinti megghiúsulási kötbért követelhet. A Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján ugyanis annak nincs akadálya, hogy a felek a már hatályon kívül helyezett jogszabály rendelkezéseit kössék ki, amennyiben az a hatályos jogszabályokkal nem ellentétes. A felek a 7/1978.(II.1) MT rendelet 19. § (1) bekezdés d.) pontja alapján megghiúsulási kötbért kiköthettek, ami rendelet 59. §-a szerint az elmaradt munkák értékéhez igazodik. A másodfokú bíróság e körben utal a BH 1991.116. eseti döntésében kifejtett álláspontra is. A megghiúsulási kötbér

alapja az el nem végzett munka értékének figyelembevételével a 8/A/4. alatt csatolt alperesek megbízása alapján készített B L féle szakvélemény 31. számú mellékletében meghatározott érték, amit S L perben kirendelt szakértő is elfogadott a 42. sorszámú szakvélemény 16-18. oldalán előadottak szerint $4.309.136 \text{ Ft} \times 25\% \text{ ÁFA} = 5.386.420 \text{ Ft}$, a meghíúsulási kötbér mértéke 12% , így összesen a meghíúsulási kötbér összege 646.370 Ft . Ezt az összeget a $2.491.518 \text{ Ft}$ -os hátralékos vállalkozói díjból levonva az alperesek vállalkozói díjtartozása $1.845.148 \text{ Ft}$.

A késedelmi kamat viselésére vonatkozó rendelkezés a Ptk. 298. § b) pontján és a 301. § (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése, a Pp. 86. § (3) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján. Megfellebbezett részét a fent kifejtett indokok alapján részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdésére is figyelemmel.

A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség és a másodfokú perköltség viselése körében elszámolta a felek által előlegezett ügyvédi munkadíjakat, az állam által előlegezett illethekeket, az állam által előlegezett költségeket és azokat a pernyertesség-pervesztesség arányában osztotta meg a felek között. A jogi képviselők munkadíjára vonatkozóan a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése, 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján határozott.

A másodfokú bíróság figyelemmel volt a jogi képviselők által a perben kifejtett tényleges tevékenység mértékére és az ügyvédi munkadíj ÁFA tartalmára és arra is, hogy bár a felperes a kikötött ügyvédi díjra vonatkozóan megbízási szerződést csatolt be, azonban a másodfokú bíróság a részleges pernyertességre figyelemmel, az eltérő mértékű kikötött ügyvédi díjakra tekintettel a kölcsönös pernyertesség és vesztesség százalékos arányának különbsége, mint tisztán pernyertes rész alapul vételével állapította meg a perköltség összegét.

Figyelemmel volt a másodfokú bíróság arra is, hogy a Pp. 86. § (3) bekezdése értelmében a költségmentesség az ellenfél által előlegezett költségek viselése alól nem mentesít.

Budapest, 2009. február 25.

. Kovács László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pestovics Ilona s.k.
előadó bíró

Ráczné dr. Gohér Angyalka s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő